

Reconstructie aansluiting A2-N396 te Leende; Quick scan ecologie

effecten op beschermde soorten en gebieden.

Opdrachtgever **Provincie Noord Brabant**

Ondertekenaar **Movares Nederland B.V.**
Drs. Scheerder, N.
Kenmerk BO-N-120008767 - Versie 1.0

Utrecht, 30 oktober 2012
vrijgegeven

© 2012, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
2 Wettelijk kader	5
2.1 Soortbescherming Flora- en faunawet	5
2.2 Rode Lijst	7
2.3 Gebiedsbescherming	7
2.3.1. <i>Natuurbeschermingswet 1998</i>	7
2.3.2. <i>Ecologische Hoofdstructuur (EHS)</i>	8
3 Locatie en activiteiten	9
3.1 Locatie	9
3.2 Werkzaamheden	11
4 Werkwijze	13
5 Resultaten	14
5.1 Bureaustudie	14
5.1.1. <i>Gebiedsbescherming</i>	16
5.2 Veldbezoek	17
5.2.1. <i>Planten</i>	17
5.2.2. <i>Vogels</i>	17
5.2.3. <i>Grondgebonden zoogdieren</i>	17
5.2.4. <i>Vleermuizen</i>	18
5.2.5. <i>Reptielen</i>	18
5.2.6. <i>Amfibieën</i>	18
5.2.7. <i>Vissen</i>	18
5.2.8. <i>Insecten</i>	18
6 Effecten op natuurwaarden	19
6.1 Beschermde soorten	19
6.1.1. <i>Planten</i>	19
6.1.2. <i>Vogels</i>	19
6.1.3. <i>Grondgebonden zoogdieren</i>	19
6.1.4. <i>Vleermuizen</i>	19
6.1.5. <i>Reptielen</i>	19
6.1.6. <i>Amfibieën</i>	20
6.1.7. <i>Vissen</i>	20
6.1.8. <i>Insecten</i>	20
6.2 Gebiedsbescherming	20
6.2.1. <i>Natura 2000</i>	20
6.2.2. <i>Ecologische Hoofdstructuur (EHS)</i>	22
7 Conclusies en aanbevelingen	24
7.1 Ontheffing Flora- en faunawet	24
7.2 Gebiedsbescherming	26

7.3 Aanbevelingen	26
8 Literatuurlijst	28
Colofon	30

Inleiding

1.1 Aanleiding

De aansluiting Valkenswaard – Heeze-Leende op de A2 ten zuiden van Eindhoven is verkeersonveilig. Provincie Noord-Brabant heeft daarom het voornemen om deze verkeersonveilige situatie op te heffen door de kruispunten onderaan de op- en afritten aan te passen. De kruispunten worden door een kluifrotonde vervangen.

Bij dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen is het vanuit natuurwetgeving (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet) van belang om na te gaan of er door de werkzaamheden negatieve effecten op beschermde natuurwaarden optreden. In de voorliggende quick scan ecologie worden alle beschermde soortgroepen flora en fauna behandeld (Flora- en faunawet) en wordt tevens ingegaan op de gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet).

1.2 Doel

De quick scan ecologie geeft antwoord op de volgende vragen:

- Komen ter plaatse en in de omgeving van de geplande werkzaamheden beschermde soorten voor?
- Wat is het effect van het project op de beschermde soorten?
- Bevinden zich in de omgeving van de geplande werkzaamheden beschermde gebieden?
- Wat is het effect van het project op de beschermde gebieden?
- Is er eventueel aanvullend onderzoek nodig?
- Is er een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig?
- Is er een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig?
- Is er toestemming nodig voor werken in EHS gebied?

Voorliggende rapportage betreft een quick scan waarmee duidelijkheid wordt verkregen over eventuele vervolgstappen: is er aanvullend veldonderzoek nodig en is het nodig om een ontheffing of vergunning aan te vragen.

2 Wettelijk kader

De toets is gericht op de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden. De soortbescherming is in de wet geregeld middels de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming middels de Natuurbeschermingswet en middels het beleid uit de Nota Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur).

2.1 Soortbescherming Flora- en faunawet

Soortbescherming in Nederland is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wet is op 1 april 2002 in werking getreden en voorziet in de bescherming van een groot aantal in Nederland voorkomende planten en dieren. Voor de beschermde soorten geldt een aantal verbodsbepalingen zoals weergegeven in onderstaand kader.

Artikel 8:

Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op een andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9:

Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10:

Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11:

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12:

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13:

Het is verboden beschermde planten en dieren te vervoeren of onder zich te hebben.

Naast de verbodsbepalingen voor de in de wet genoemde beschermde soorten geldt voor alle in het wild voorkomende planten en dieren in Nederland de zorgplicht (artikel 2).

Ontheffing

Bij de Flora- en faunawet kan onder voorwaarden van het verbod op schadelijke handelingen worden afgeweken met een ontheffing of vrijstelling. De beschermde soorten zijn na het inwerking treden van de AMvB artikel 75 in 2005, verdeeld in

drie categorieën (tabellen) waarvoor verschillende toetsingscriteria gelden voor het verkrijgen van een ontheffing:

Tabel 1 (algemene soorten)

Het betreft beschermde soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Hiervoor geldt een vrijstellingsregeling als bij ingrepen sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen.

Tabel 2 (overige / licht beschermde soorten)

Het betreft beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer gewerkt wordt volgens een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Wanneer er geen gedragscode is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden. Voorwaarde is dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (populatie-niveau). Dit is de zogenaamde ‘lichte toets’.

Tabel 3 (streng beschermde soorten)

Het betreft streng beschermde soorten. Dit betreft soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Daarnaast betreft het soorten die door Nederland aan deze lijst zijn toegevoegd middels een AMvB van artikel 75. Voor deze soorten wordt alleen ontheffing verleend als er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan:

- Er is geen andere bevredigende oplossing. Waarbij gezocht moet worden naar alternatieven voor de locatie of voor de ingreep;
- Er is sprake van een in of bij wet genoemd belang;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van de soort;
- Er wordt zorgvuldig gehandeld ten aanzien van de soort.

Deze criteria worden ook wel omschreven als de ‘uitgebreide toets’.

Vogels

Vogels maken geen onderdeel uit van de tabellen. Alle vogels zijn in dezelfde mate beschermd. Broedende vogels met nesten, eieren of niet vliegvlugge jongen zijn, in navolging van de Europese Vogelrichtlijn, strikt beschermd; voor versterking van broedgevallen wordt in principe geen ontheffing gegeven. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen (circa 15 maart – 15 augustus) plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn, tenzij er soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. Voor soorten met jaarrond beschermde nesten is altijd een ontheffing benodigd ook als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden. Bij een ontheffingaanvraag, zal de uitgebreide toets zoals beschreven onder soorten van tabel 3 worden toegepast. Het in of bij wet genoemd belang moet een belang uit de Vogelrichtlijn zijn. In augustus 2009 is een wijziging in de Flora- en faunawet doorgevoerd. Met de wijziging van de Flora- en faunawet is een nieuwe vogellijst afgegeven. In deze vogellijst is onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (vogels van categorie 1 t/m 4) en soorten waarvoor de nesten niet jaarrond zijn beschermd, maar waarvoor wel inventarisatie gewenst is (vogels van categorie 5). Indien vogels uit de laatste groep in de projectlocatie aanwezig zijn moet een omgevingscheck gedaan worden om te kijken of in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn. Wanneer in de

omgeving onvoldoende broedbiotoop aanwezig is zijn ook de nesten van soorten uit categorie 5 jaarrond beschermd (min LNV, augustus 2009).

Functionaliteit behouden

Door een wijziging in de beoordeling van ontheffingaanvragen in augustus 2009, is het mogelijk om te voorkomen dat een ontheffing nodig is. Dit is het geval wanneer mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de ‘functionele leefomgeving’ van dieren intact blijft. Dit betekent bijvoorbeeld dat er voorafgaand aan de ingreep nieuw leefgebied wordt gerealiseerd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor vogels kan dit van belang zijn omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen bij een beperkt aantal belangen welke in respectievelijk de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn worden aangegeven.

2.2 Rode Lijst

Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de minister van EL&I. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Flora- en faunawet. De Rode lijsten helpen daarbij. Deze lijsten worden ook gebruikt om te toetsen of de beleidsdoelen over biodiversiteit worden gehaald (www.rijksoverheid.nl).

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1. Natuurbeschermingswet 1998

Nederland heeft sinds 1967 een Natuurbeschermingswet. Deze voldeed echter niet aan de verplichtingen die in internationale verdragen en Europese verordeningen aan de bescherming van gebieden en soorten worden gesteld. Daarom is in 1998 een nieuwe natuurbeschermingswet tot stand gekomen: *de Natuurbeschermingswet 1998*. De Natuurbeschermingswet 1998 moest de bescherming van natuurgebieden, zoals vastgelegd in de Vogel- en Habitatrichtlijn, in nationale wetgeving vastleggen. Al snel bleek dat de omzetting van Europese regels in deze wet onvoldoende was. De wet is wederom gewijzigd en op 1 oktober 2005 in werking getreden. Hiermee is de Europese wet- en regelgeving volledig in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. Directe toetsing aan de Vogel- en Habitatrichtlijn is daarom niet meer aan de orde.

Onder de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 worden de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden aangewezen, gezamenlijk Natura 2000-gebieden genoemd. Daarnaast worden Beschermd Natuurmonumenten en Wetlands aangewezen en beschermd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van EL&I. Nederland zal in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen. Deze beheerplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 februari 2009 opnieuw gewijzigd. De wetswijziging betreft het bestaand gebruik: zolang er nog geen beheerplan is vastgesteld, is voor bestaand gebruik met mogelijke verslechterende gevolgen geen vergunning vereist. De betreffende activiteit kan dus worden voortgezet. Wel heeft de minister van EL&I de bevoegdheid voor een aanschrijving in deze periode als kan worden aangetoond dat het betreffende bestaand gebruik negatieve effecten heeft. Onder 'bestaand gebruik' vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen.

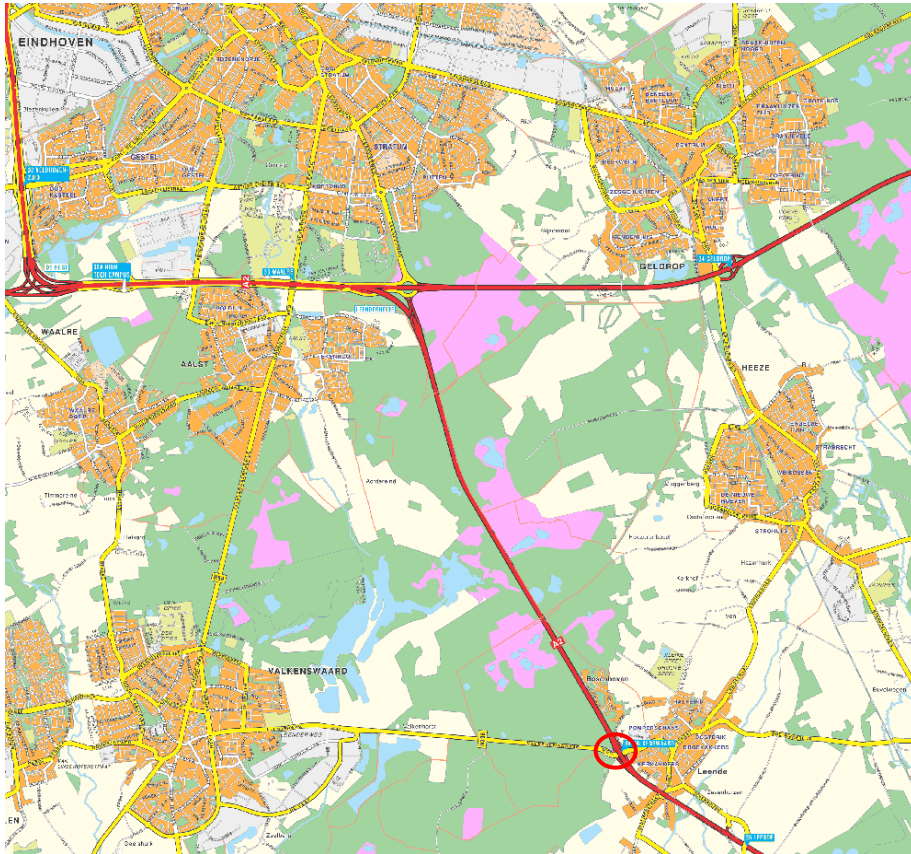
2.3.2. Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn. Provincies wijzen in hun Streekplan de gebieden aan die onder de EHS vallen (PEHS). Hiervoor geldt bij ontwikkelingen het 'nee-tenzij' principe.

3 Locatie en activiteiten

3.1 Locatie

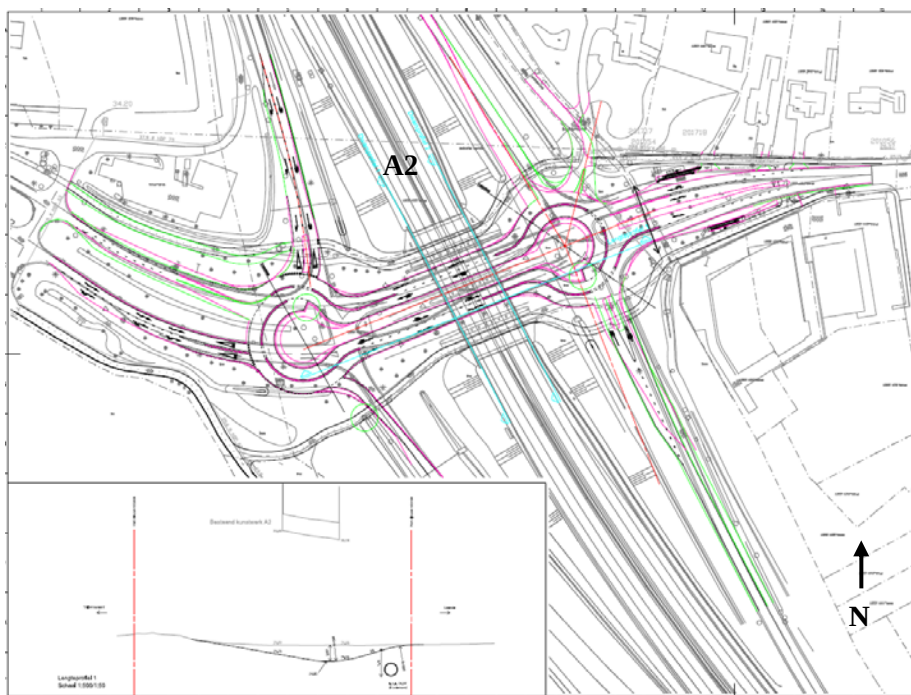
Het projectgebied ligt in de provincie Noord Brabant. Het betreft de Valkenswaardseweg (N396) bij afslag 34 van de A2.

Figuur 1: De projectlocatie (rode cirkel) ten zuiden van Eindhoven en tussen Leende en Valkenswaard. Bron kaart: Geoserver.

Figuur 2: De projectlocatie (aan de oost- en westkant begrensd door de rode lijnen) en omgeving. Bron kaart: Geoserver.

Figuur 3: Ontwerptekening van de projectlocatie. Locatie van de werkgrenzen en werkplaatsen zijn nog niet bekend. De dikke lijnen geven de toekomstige situatie aan. De zwarte stippen geven solitaire bomen aan. Ontwerptekening XR-ontwerp-A2-N396 van 10-05-2012 (concept).

3.2 Werkzaamheden

De kruispunten onderaan de op- en afritten worden vervangen door kluifrotondes. Hiervoor worden de bestaande wegen en fietspaden aangepast. Er worden een aantal (droogstaande) greppels gedeeltelijk gedempt en er worden bomen gekapt. De bomen die worden gekapt betreft solitaire bomen die langs de weg staan (zoals op foto 1 en 2), er worden geen bosranden gekapt.

De werkzaamheden beginnen in het voorjaar (ongeveer maart) van 2013 en duren ongeveer 3 maanden. In figuur 3 is de ontwerp-tekening weergegeven. De locatie van de werkgrenzen en werkplaatsen zijn nog niet bekend.

Foto 1: Valkenswaardseweg ten westen van de weg. Foto gemaakt richting zuidoosten.

Foto 2: Valkenswaardseweg ten oosten van de A2. Foto gemaakt richting noordwesten.

Foto 3: zicht op de weg die grenst aan het Natura 2000 gebied en de EHS (zie ook figuur 6 en 7). Foto gemaakt richting het westen.

4 Werkwijze

Voor de quick scan ecologie zijn de volgende stappen doorlopen:

1. Bureaustudie

Er is een inventarisatie gedaan naar bestaande verspreidingsgegevens. Hiervoor zijn diverse verspreidingsatlassen en internetbronnen geraadpleegd.

2. Oriënterend veldbezoek

Er is overdag op 24 april 2012 door een veldecoloog een bezoek aan de projectlocatie gebracht. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren op en rond de projectlocatie. Er heeft een beoordeling van potentiële geschiktheid als groeiplaats, verblijfplaats en/of foerageergebied plaats gevonden. Het onderzoeksgebied is gebaseerd op de ontwerptekening XR-ontwerp-A2-N396 van 23-04-2012 (concept).

3. Conclusies

Op basis van de gegevens uit de bureaustudie en het veldbezoek heeft een beoordeling plaatsgevonden van de effecten van de voorgenomen ingreep op de natuurwaarden op de projectlocatie.

5 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de bureau-inventarisatie en van het veldbezoek beschreven.

5.1 Bureaustudie

Voor de bureaustudie is gebruik gemaakt van (digitale) verspreidingsatlassen. De gegevens betreffen waarnemingen binnen atlasblokken van 5 x 5 km.

In de atlashokken waarbinnen de projectlocatie ligt zijn verschillende licht en/of streng beschermde soorten (tabel 2/3 van de Flora- en faunawet) waargenomen. Deze zijn in de onderstaande tabel weergegeven. Daarnaast komen in de atlasblokken waarbinnen de projectlocatie ligt ook 85-104 verschillende broedvogelsoorten voor, waarvan 11-13 op de rode lijst staan (SOVON, 2002).

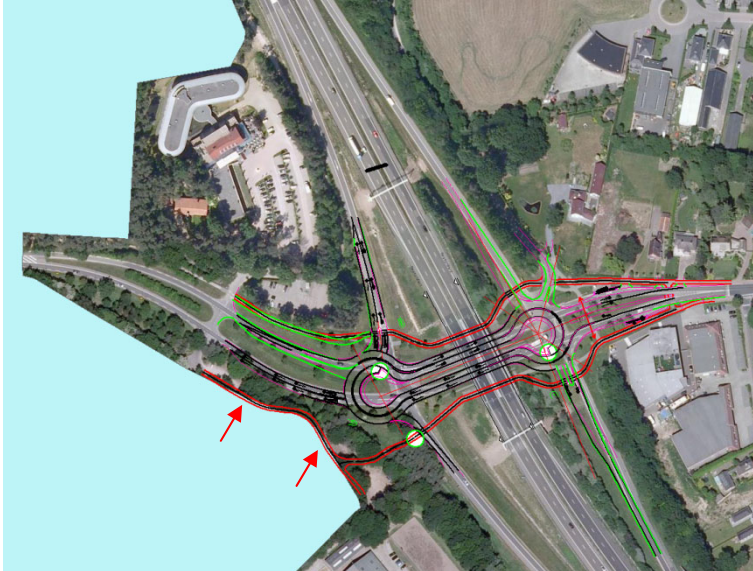
Tabel 1: Overzichtstabel strenger beschermde soorten (tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet) uit bureaustudie.

Soortgroep	Soort	Bureaustudie			
		2	3	Aanwezig in atlasblokken (5x5 km) waarin ook de projectlocatie ligt	Verspreidingsgebied nabij de projectlocatie (aanliggende atlasblokken)
planten	beenbreek	x		-	x
	blaasvaren	x			x
	daslook	x			x
	gevlekte orchis	x			x
	gulden sleutelbloem	x			x
	jeneverbes	x		x	x
	kleine zonnedauw	x		x	x
	klokjesgentiaan	x			x
	maretak	x			x
	prachtklokje	x			x
	rapunzelklokje	x			x
	rietorchis	x			x
	ronde zonnedauw	x			x
	ruig klokje	x			x
	steenanker	x			x

	veldsalie	x			x
	waterdrieblad	x			x
	wilde marjolein	x			x
	wilde gagel	x		x	x
	drijvende waterweegbree		x	x	x
vleermuizen	gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en laatvlieger		x	x	x
	grijze grootoorvleermuis en baardvleermuis		x		x
Grondgebon den zoogdieren	waterspitsmuis		x		x
	steenmarter	x			x
	wild zwijn	x		x	x
	eekhoorn	x		x	x
reptielen	levendbarende hagedis	x		x	x
	hazelworm		x	x	x
amfibieën	heikikker		x	x	x
	boomkikker		x		x
	kamsalamander		x		x
	poelkikker		x	x	x
	rugstreeppad		x	x	x
	alpenwatersalamander	x		x	x
	knoflookpad		x		x
vissen	bermpje	x		x	x
	rivierdonderpad	x		x	
	kleine modderkruiper	x		x	x
	bittervoorn		x		x
insecten	gevlekte witsnuitlibel		x		x
	rouwmantel		x	x	x
	keizersmantel		x		x
	heideblauwtje		x		x

5.1.1. Gebiedsbescherming

De projectlocatie grenst aan het Natura 2000 gebied Leenderbos, Groote heide & de Plateaux (figuur 4) en aan de EHS (figuur 5). Het ontwerp van de rotondes is echter zodanig aangepast dat dit binnen de huidige bestemmingsplangrenzen valt.

Figuur 4: Ligging van het Natura 2000 gebied (blauw) ten opzichte van de projectlocatie. Het Natura 2000 gebied overlapt met de weg ten zuiden van de N396 (zie rode pijl). Bron: provincie Noord Brabant.

Figuur 5: ligging van de EHS (groen) ten opzichte van de projectlocatie. De EHS overlapt met de weg ten zuiden van de N396 (zie rode pijl). Bron ondergrond: Geoserver. Bron EHS: provincie Noord Brabant, vastgesteld op 13 december 2011.

5.2 Veldbezoek

Het oriënterende veldbezoek heeft plaats gevonden op 24 april 2012. Hieronder worden de resultaten besproken van het veldbezoek op de projectlocatie

5.2.1. Planten

De wegbermen bestaan grotendeels uit een schrale tot matig voedselrijke vegetatie, struiken en boombeplanting. Aan de zuidwest kant en de noordwest kant liggen twee bosgebieden Valkenshorst en Leenderbos. De schrale tot matig voedselrijke vegetatie bestaat uit soorten zoals sint janskruid, biggenkruid, duizendblad, rolklaver, schapenzuring, brem, smalle weegbree, akkerviooltje, en veelkleurig vergeet-mij-nietje.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten soorten aangetroffen. Het gebied is wel geschikt voor beschermde plantensoorten. Gezien het tijdstip van de inventarisatie kunnen de later bloeiende beschermde soorten nog niet opgekomen zijn.

Mogelijk komen er later bloeiende (vanaf juni) beschermde planten voor op de projectlocatie (tabel 2 van de Flora- en faunawet) zoals wilde marjolein, ruig klokje, veldsalie, steenanjer, prachtklokje en rapunzelklokje.

5.2.2. Vogels

Op de projectlocatie zijn geen nesten aangetroffen die jaarrond beschermd zijn. De bomen en struiken op de projectlocatie zijn geschikt voor broedende vogels, net als het aanliggende bosgebied (Valkenshorst en Leenderbos) ten westen van de A2.

5.2.3. Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen, wel zijn konijnenholen aangetroffen. Deze bevinden zich op een talud met struik en boombegroeiing naast het ruitersportcentrum De Molenberg en ten westen van de oprit naar de A2 richting Maastricht. Hier vindt geen ruimtebeslag plaats. Er zijn geen nesten van de eekhoorn aangetroffen op de projectlocatie. De aangrenzende bosgebieden Valkenshorst en Leenderbos zijn geschikt voor de eekhoorn, steenmarter en ook voor het wild zwijn. De eekhoorn en het wild zwijn worden echter niet verwacht op de projectlocatie (de wegen en aangrenzende bermen). Mogelijk dat de steenmarter sporadisch voorkomt, deze marterachtige maakt zijn nesten onder andere in konijnenholen. Deze zijn, zoals beschreven in het begin van de paragraaf, wel aangetroffen maar hier vindt geen ruimtebeslag plaats. De projectlocatie is niet geschikt voor de waterspitsmuis, de aanwezige greppels staan droog.

De projectlocatie is geschikt voor algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren (van tabel 1 van de Flora- en faunawet) zoals de mol, konijn en de egel.

5.2.4. *Vleermuizen*

Verblijfplaatsen

Op de projectlocatie zijn geen bomen aangetroffen met holten die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen. Wel is er in de voortuin van het huis aan de Valkenswaardseweg 38A een paardenkastanje met een holte aanwezig die mogelijk geschikt is als verblijfplaats. De huizen aan deze weg zijn ook mogelijk geschikt als verblijfplaats.

Vliegroute/foerageergebied

De bosranden zijn geschikt als vliegroute voor de vleermuizen. Deze bomen worden volgens het ontwerp niet gekapt (zie ook paragraaf 3.2). De wegbermen en bosranden zijn geschikt als foerageergebied maar er zijn voldoende alternatieve foerageergebieden in de omgeving.

5.2.5. *Reptielen*

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) reptielen waargenomen. De hazelworm en levendbarende hagedis worden verwacht in het bos- en heidegebied in de omgeving. Naar verwachting zijn de wegbermen geen belangrijk leefgebied voor de hazelworm en de levendbarende hagedis. Een zwervend exemplaar is echter niet uit te sluiten.

5.2.6. *Amfibieën*

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) amfibieën waargenomen. Op de projectlocatie is geen oppervlaktewater aanwezig er is daarom geen geschikte voortplantingsbiotoop voor amfibieën aanwezig. De zwaarder beschermde amfibieën (tabel 2 en 3 van de Flora- en Faunawet) worden verwacht in het bos- en heidegebied met poelen en vennen in de omgeving. Naar verwachting zijn de wegbermen geen belangrijk leefgebied voor deze amfibieën. Een zwervend exemplaar is echter niet uit te sluiten.

5.2.7. *Vissen*

De greppels binnen de projectlocatie zijn droogstaande greppels. Vissen worden dan ook niet verwacht.

5.2.8. *Insecten*

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde insecten aangetroffen.

De keizersmantel en de rouwmantel komen voor in bossen en kunnen dus voorkomen in het Leenderbos en Valkenhorst, naar verwachting is de projectlocatie geen leefgebied voor deze vlinders. Het heideblauwtje komt voor op droge en natte heidevelden. Op de projectlocatie is struikheide aangetroffen maar dit betrof een oppervlakte van minder dan één vierkante meter. De projectlocatie bevat geen geschikt habitat voor het heideblauwtje.

Het biotoop van de gevlekte witsnuitlibel bestaat uit laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen (www.libellennet.nl). Dit is niet aanwezig op de projectlocatie.

6 Effecten op natuurwaarden

In onderstaande paragrafen wordt ingegaan op effecten die door de werkzaamheden zoals genoemd in hoofdstuk 3 op beschermde natuurwaarden kunnen optreden. Maatregelen om de kans op negatieve effecten te verkleinen worden in paragraaf 7.3 aangegeven.

6.1 Beschermde soorten

6.1.1. Planten

Op basis van het aanwezige biotoop en de bureaustudie kunnen er op projectlocatie beschermde planten van tabel 2 van de Flora- en faunawet voorkomen. Indien deze voorkomen kunnen de werkzaamheden deze planten en hun groeiplaats vernietigen. Dit is in strijd met de Flora en faunawet.

6.1.2. Vogels

Op de projectlocatie zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Het gebied is geschikt voor broedvogels die broeden in struiken en bomen. Indien de bomen en struiken in het broedseizoen worden gekapt zullen de nesten worden vernield. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.

6.1.3. Grondgebonden zoogdieren

Op de projectlocatie worden geen zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren verwacht. De locatie is wel geschikt voor algemene soorten grondgebonden zoogdieren. In de directe omgeving zijn alternatieve plekken voor deze dieren. Door vanaf één kant te werken kunnen deze dieren vluchten naar aangelegene gebieden.

6.1.4. Vleermuizen

In de bomen binnen en de projectlocatie zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen (holten) aangetroffen. Wel is er in de voortuin van het huis aan de Valkenswaardseweg 38A een paardenkastanje met een holte aanwezig die mogelijk geschikt is als verblijfplaats. De huizen aan deze weg zijn ook mogelijk geschikt als verblijfplaats. Deze boom wordt niet gekapt en de gebouwen worden niet gesloopt.

De bosranden zijn geschikt als vliegroute voor de vleermuizen. Deze bomen worden volgens het ontwerp niet gekapt (zie ook paragraaf 3.2). De projectlocatie is geen cruciaal foerageergebied; in de omgeving zijn ook geschiktere foerageergebieden aanwezig.

Indien gerichte verlichting wordt toegepast (indien er 's nachts wordt gewerkt) worden er geen negatieve effecten verwacht.

6.1.5. Reptielen

Naar verwachting zijn de wegbermen geen belangrijk leefgebied voor de hazelworm en de levendbarende hagedis. Een zwervend exemplaar is echter niet uit te sluiten. Werkzaamheden waarbij bomen, struiken, vegetatie of bladerdek wordt verwijderd

(in verband met het bouwrijp maken van de locatie) kunnen deze dieren verstoren of doden.

6.1.6. Amfibieën

Op de projectlocatie kunnen zwervende exemplaren van tabel 2 en 3 voorkomen. De werkzaamheden beginnen in het voorjaar en vinden dus in het voortplantingsseizoen van amfibieën plaats, aangezien er geen voortplantingsbiotoop op de projectlocatie is worden ze hier in deze periode niet verwacht.

6.1.7. Vissen

Er zijn geen watergangen aanwezig op de projectlocatie. De werkzaamheden zullen geen negatieve effecten hebben op vissen.

6.1.8. Insecten

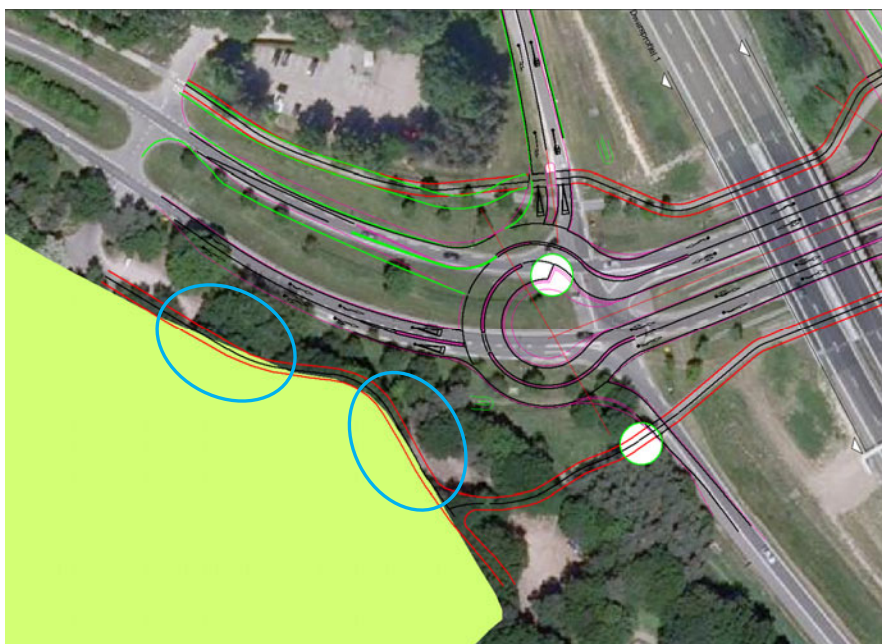
De projectlocatie is niet geschikt voor beschermde insecten en er worden hier dan ook geen negatieve effecten op verwacht.

6.2 Gebiedsbescherming

6.2.1. Natura 2000

De projectlocatie grenst aan het Natura 2000 gebied Leenderbos, Groote heide & de Plateaux (figuur 4). De weg die ten zuiden van de Valkenwaardseweg ligt overlapt met de begrenzing van het Natura 2000 gebied. Deze weg zal niet verbreedt worden en er vindt daarom geen ruimtebeslag plaats. Het ontwerp van de rotondes is echter zodanig aangepast dat dit binnen de huidige bestemmingsplangrenzen valt.

Dhr. van Maar (Beleidsmedewerker natuur- en landschapsbeleid) van de provincie Noord Brabant heeft tijdens en telefonisch contact (01-05-2012) aangegeven dat er voor Natura 2000 gebieden naast ruimtebeslag ook rekening moet worden gehouden met indirecte effecten zoals (geluid en licht).

Figuur 6: het Natura 2000 gebied (groen) overlapt met de weg die ten zuiden van de Valkenswaardseweg (en ten westen van de A2) ligt, dit is aangegeven met de blauwe cirkels. Bron ondergrond: Geoserver. Bron Natura 2000: provincie Noord Brabant.

Het Natura 2000 gebied Leenderbos, Groote heide & de Plateaux is aangewezen voor:

- H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*
- H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen
- H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
- H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren
- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
- H4030 Droge Europese heide
- H5130 *Juniperus communis*-formaties in heide of kalkgrasland
- H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- H7110 *Actief hoogveen
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
- H7210 *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae*
- H91D0 *Veenbossen
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- H1042 Gevlekte witsnuitlibel

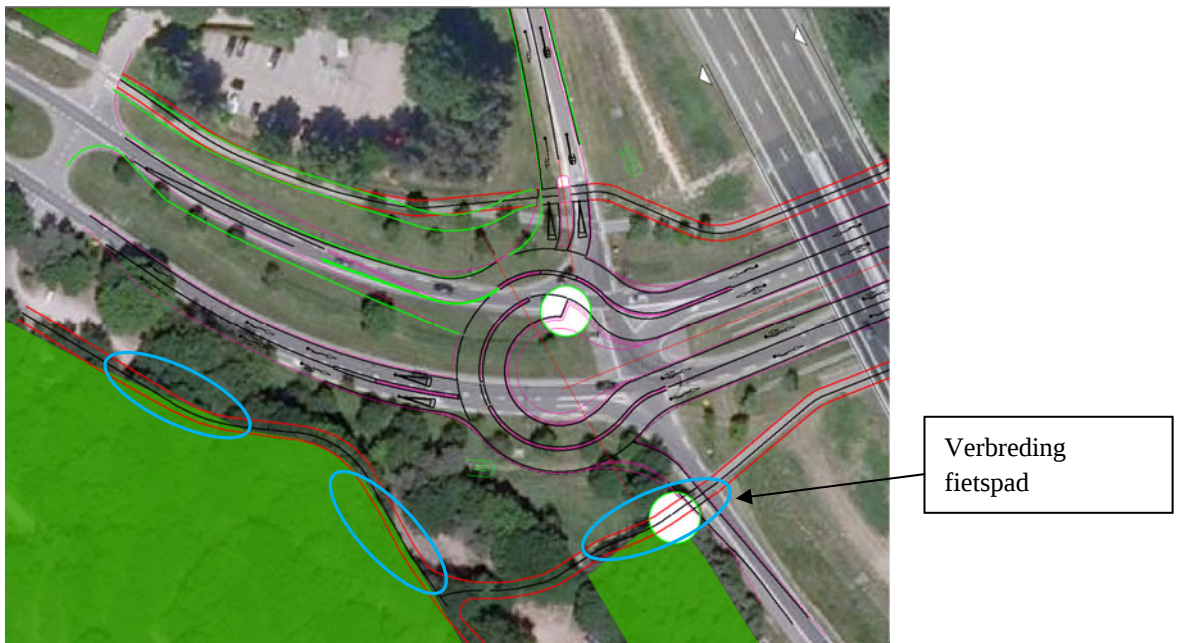
- H1096 Beekprik
 - H1134 Bittervoorn
 - H1166 Kamsalamander
 - H1831 Drijvende waterweegbree
-
- A224 - Nachtzwaluw
 - A246 - Boomleeuwerik
 - A276 - Roodborsttapuit

De instandhoudingsdoelstellingen komen door de voorgenomen werkzaamheden niet in geding. De habitattypen waarvoor het gebied in aangewezen zijn niet in (de directe omgeving van) de projectlocatie aanwezig. De habitatrictlijnsoorten waarvoor het gebied is aangewezen komen alle in of om water voor. Aangezien geen water in (de directe omgeving van) de projectlocatie aanwezig is worden geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten verwacht. Van de soorten vogels waarvoor het gebied is aangewezen is het gebied alleen geschikt voor de nachtzwaluw. Aangezien het gaat om aantasting (indirecte effecten) van een klein gedeelte van Natura 2000 gebied, worden geen negatieve effecten door de voorgenomen werkzaamheden verwacht op de instandhoudingsdoelstelling van de soort.

6.2.2. *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)*

De weg die ten zuiden van de Valkenwaardseweg ligt overlapt met de begrenzing van de EHS (zie figuur 7). Deze weg wordt niet verbreedt, het fietspad dat van deze weg aftakt naar het oosten wordt wel iets verbreedt. Het ontwerp van de rotondes is echter zodanig aangepast dat dit binnen de huidige bestemmingsplangrenzen valt. Door de voorgenomen werkzaamheden zal daarom geen EHS worden vernietigd.

Dhr. van Maar (Beleidsmedewerker natuur- en landschapsbeleid) van de provincie Noord Brabant heeft tijdens en telefonisch contact (01-05-2012) aangegeven dat er voor EHS naast ruimtebeslag ook rekening moet worden gehouden met indirecte effecten zoals (geluid en licht).

Figuur 7: ten zuiden van de Valkenswaardseweg (en ten westen van de A2) overlapt de weg met de EHS (groen), dit is aangegeven met de blauwe cirkels. Bron ondergrond: Geoserver. Bron EHS: provincie Noord Brabant, vastgesteld op 13 december 2011.

7 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het veldbezoek, biotoopkenmerken en de bestaande gegevens moet op de projectlocatie rekening worden gehouden met onderstaande beschermde soorten:

	Tabel 1 algemene soorten	Tabel 2 Licht beschermde soorten	Tabel 3 Streng beschermde soorten
Planten		X	
Vogels: broedvogels (broedplaatsen in struiken en bomen)			X
Grondgebonden zoogdieren: algemene soorten	X		
Vleermuizen: verblijfplaats en vliegroute.			X
Amfibieën		X	X
Reptielen		X	X

Uit de volgende soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten:

- Vissen;
- Insecten.

De projectlocatie grenst aan een Natura 2000 gebied en de EHS.

7.1 Ontheffing Flora- en faunawet

Er is ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet benodigd indien het project resulteert in handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen. Dit geldt alleen voor licht en streng beschermde soorten (tabel 2 en 3); voor algemene soorten (tabel 1) geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een algemene vrijstelling.

In onderstaande tabel is per soortgroep aangegeven of de werkzaamheden resulteren in handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en of er een ontheffing is benodigd.

	Toelichting	Ontheffing Flora- en faunawet
Planten	Mogelijk komen er beschermde planten van tabel 2 van de Flora en faunawet voor op de projectlocatie.	Nader onderzoek in de geschikte onderzoeksperiode (juni/juli) is nodig om na te gaan of er beschermde planten voorkomen. Indien deze aanwezig zijn is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.
Vogels Diverse broedvogels *	De bomen en beplanting op en nabij de projectlocatie kunnen in het broedseizoen gebruikt worden als nestplaats door broedvogels. Er zijn geen vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig.	Nee, mits er geen broedende vogels worden verstoord. De werkzaamheden waarbij beplanting wordt verwijderd kunnen doorgang vinden indien deze buiten het broedseizoen plaats vinden of als voorafgaand door een ter zake kundige wordt vastgesteld dat er geen broedende vogels aanwezig zijn.
Grondgebonden zoogdieren algemene soorten	Op de projectlocatie komen algemene grondgebonden zoogdieren voor. Dit zijn soorten van tabel 1.	Nee, voor soorten van tabel 1 is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen ontheffing benodigd.
Vleermuizen Verblijfplaats Vliegroute	Één boom buiten de projectlocatie en woonhuizen zijn mogelijk geschikt als verblijfplaats. Deze worden niet aangetast door de werkzaamheden. De bosranden die mogelijk als vliegroute worden gebruikt worden ook niet verwijderd. Indien deze elementen niet verlicht worden (indien s' nachts wordt gewerkt) worden geen negatieve effecten verwacht.	Nee, mits gebruik wordt gemaakt van gerichte verlichting waardoor potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes niet worden verlicht.
Amfibieën	Op de projectlocatie kunnen zwervende exemplaren van tabel 2 en 3 voorkomen. De werkzaamheden beginnen in het voorjaar en vinden dus in het voortplantingsseizoen van amfibieën plaats, aangezien er geen voortplantingsbiotoop op de projectlocatie is worden ze	Nee, zie toelichting.

	Toelichting	Ontheffing Flora- en faunawet
	hier in deze periode niet verwacht.	
Reptielen	Naar verwachting zijn de wegbermen geen belangrijk leefgebied voor de hazelworm en de levendbarende hagedis. Een zwervend exemplaar is echter niet uit te sluiten.	Nee, mits het bouwrijp maken (waarbij bomen, struiken, vegetatie of bladerdek wordt verwijderd) onder toezicht van een ter zake kundige gebeurt.

** Voor broedvogels zonder vaste rust -, nest- of verblijfplaats is geen ontheffing nodig voor het verstoren van leefgebied, mits er tijdens de verstoring geen bewoonde nesten aanwezig zijn. In de regel kan het broedseizoen worden aangehouden (15 maart – 15 augustus). Het gaat echter om een broedgeval, ongeacht de datum.*

7.2 Gebiedsbescherming

De projectlocatie grenst aan het Natura 2000 gebied Leenderbos, Groote heide & de Plateaux en de EHS.

Het ontwerp van de rotondes is zodanig aangepast dat dit binnen de huidige bestemmingsplangrenzen valt.

Dhr. van Maar (Beleidsmedewerker natuur- en landschapsbeleid) van de provincie Noord Brabant heeft tijdens en telefonisch contact (01-05-2012) aangegeven dat er voor Natura 2000 gebieden en EHS naast ruimtebeslag ook rekening moet worden gehouden met indirecte effecten zoals (geluid en licht).

7.3 Aanbevelingen

Op basis van de uitgevoerde quick scan wordt het volgende aanbevolen:

- Nader onderzoek naar het voorkomen van beschermde planten in juni/juli.
- Het bouwrijp maken uitvoeren onder begeleiding van een ter zake doende deskundige in verband met mogelijke zwervende exemplaren van de hazelworm en de levendbarende hagedis.
- Werkzaamheden waarbij bomen/struiken/vegetatie wordt verwijderd, dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half augustus. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet door een ter zake kundige worden vastgesteld dat er in te verwijderen bomen/struiken/vegetatie geen broedende vogels aanwezig zijn. Indien er in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn mag er niet gewerkt worden.

- Werkzaamheden waarbij bomen/struiken/vegetatie wordt verwijderd moeten vanaf één zijde gebeuren zodat eventueel aanwezige dieren de tijd hebben om te vluchten (zorgplicht).
- Tijdens eventuele nachtelijke werkzaamheden dient gerichte verlichting te worden gebruikt.

8 Literatuurlijst

- www.natuurloket.nl
- www.ravon.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.telmee.nl
- www.vlindernet.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- Creemers, R. & Delft, J. van. Atlas van reptielen en amfibieën in Nederland. RAVON. 2009.
- Sovon. Atlas van de Nederlandse broedvogels. 2002.

Colofon

Opdrachtgever Provincie Noord Brabant

Uitgave Movares Nederland B.V.

Divisie Infra

Daalse Kwint
Postbus 2855
3500 GW Utrecht

Telefoon 0613221762

Ondertekenaar Drs. Scheerder, N.
Adviseur Ecologie

Projectnummer MR103014

Opgesteld door Scheerder

	Naam	Paraaf	Datum
Opgesteld door	Scheerder, N.		30-10-2012
Controle door	Schie, F. van		30-10-2012